

Biblioteca ASTRA,
Corpul B

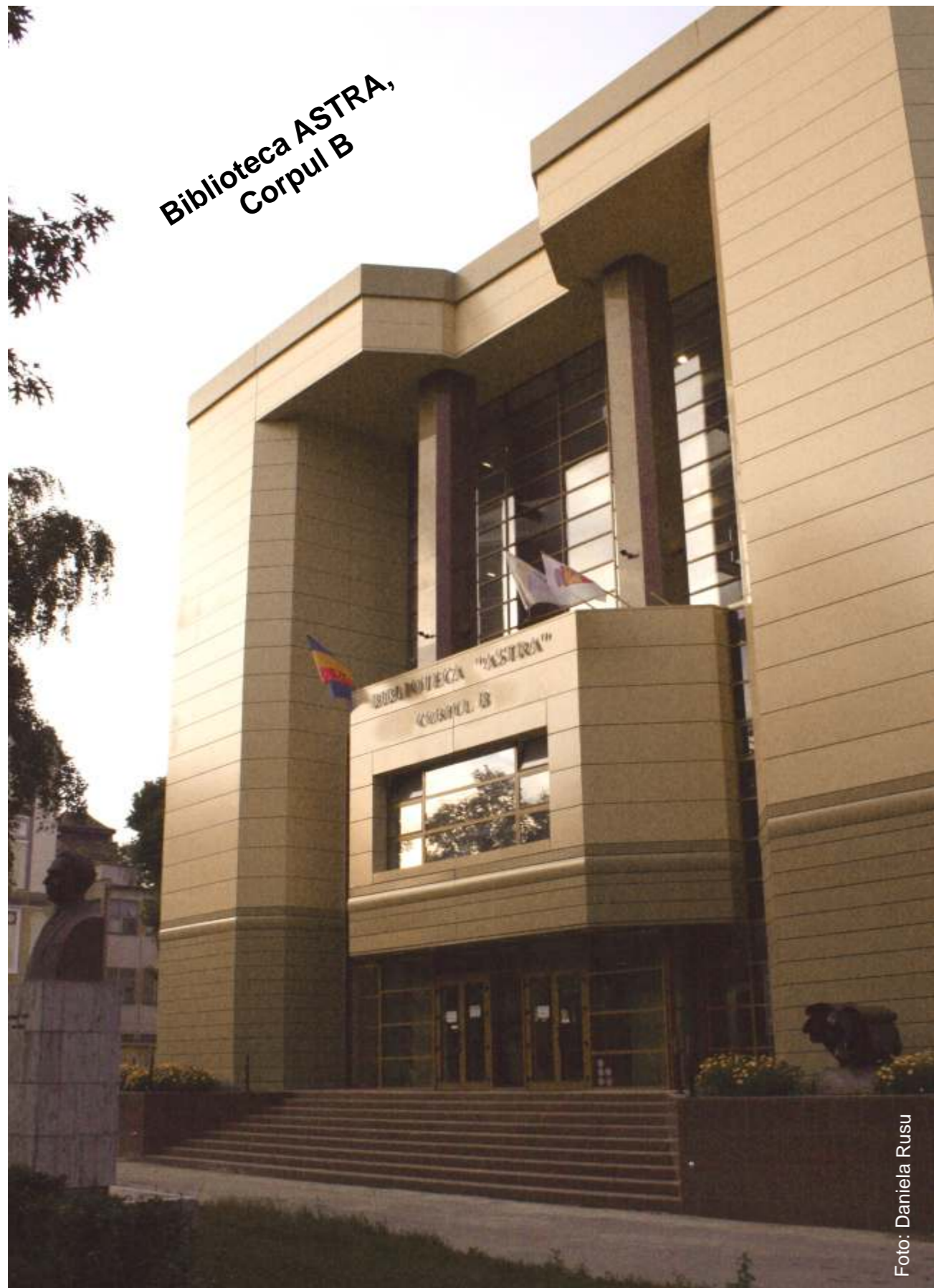
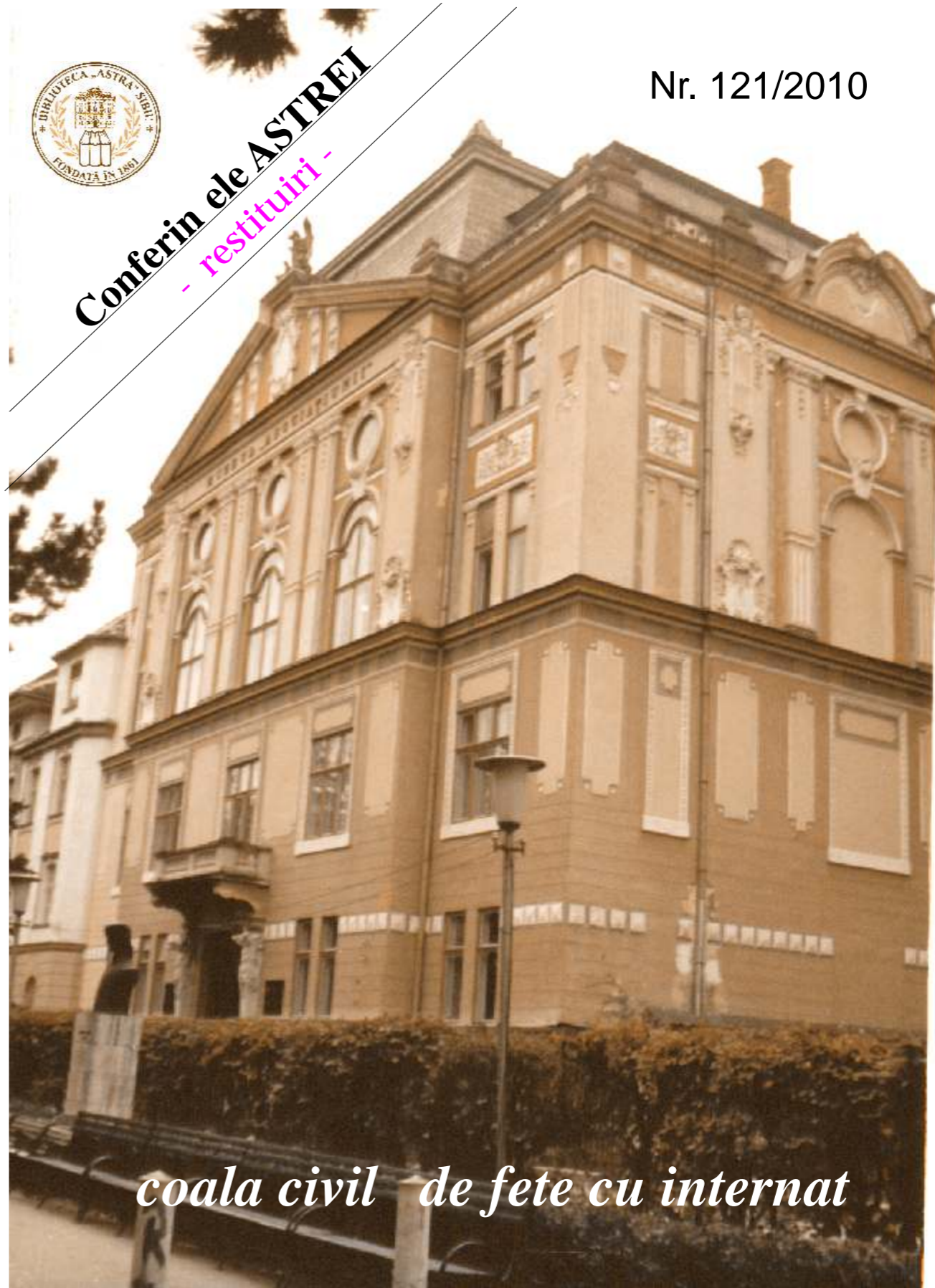

Foto: Daniela Rusu

Conferințele ASTREI
- restituiri -

Nr. 121/2010

coala civil de fete cu internat

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:
Școala civilă de fete cu internat

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**

Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	.....	8
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14

Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15
George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’a, nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociatiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu .....</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român .....</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române .....</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă .....</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare .....</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român .....</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu .....</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu .....</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor .....</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective) .....</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI .....</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului .....</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale .....</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj .....</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu .....</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române .....</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat .....</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea .....</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea .....</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China .....</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI .....</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu .....</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret - Atanasie Marian Marienescu – .....</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie .....</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică .....</i>	66

Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918 .....</i>	67
Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849 .....</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei .....</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga .....</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica .....</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu .....</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran .....</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împuțineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul .....</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru .....</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri .....</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată .....</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Trasnilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română .....</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc .....</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române .....</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914 .....</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate .....</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă .....</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian .....</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului .....</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson .....</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale .....</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii .....</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România .....</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane .....</i>	90
Constantin Cubleșan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian .....</i>	91
Constantin Cubleșan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist .....</i>	92

Constantin Cubleşan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului .....</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate .....</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian .....</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farkas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Şuluţiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Românulu .....</i>	97
Ioan Lupaş	<i>Înfiinţarea „Asociaţiunii“ și conducătorii ei .....</i>	98
Iosif Sterca Şuluţiu	<i>Discursul ținut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziţiei, în 19 August st. N. 1905 .....</i>	99
Ion Onuc Nemeş- Vintilă	<i>Bibliotecile publice din Olanda și misiunea lor: „Să facem o comunitate mai bună” .....</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-model lui M. Gaster (1936) .....</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoşilor habani .....</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secţiunilor literare-ştiinţifice ale „Astrei” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933 .....</i>	103
Liliana Popa	<i>Oameni și cărți în Sibiul de altădată .....</i>	104

Vasile Crișan	<i>Protecția patrimoniului cultural sibian. Istorie și actualitate .....</i>	105
George Barițiu	<i>Din istoria Asociațiunii (1861-1888) .....</i>	106
George Barițiu	<i>Raportul Asociațiunii după 31 ani .....</i>	107
Werner Schaal	<i>Noua Bibliotecă Universitară a Universității „Lucian Blaga” – Die neue Universitätsbibliothek der Lucian-Blaga-Universität .....</i>	108
Ilarion Pușcariu	<i>Cuvântulă Presidială la deschiderea adunării generale a Asociațiunii transilvane, ținute la 10/22 și 11/23 Octombrie a. c. în Năseudă .....</i>	109
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Constantin Noica .....</i>	110
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Nicolae Tatu .....</i>	111
Vasile Grajdian	<i>Preotul muzician Gheorghe Șoima .....</i>	112
Matei Pamfil	<i>Gustav Weigand și Asociațiunea .....</i>	113
Paul Brusanowski	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna – o viață de sfințenie</i>	114
Paul Brusanowski	<i>Concepția canonică a mitropolitului Andrei Șaguna privind organizarea Ortodoxiei ecumenice și a poziției Mitropoliei românești din Transilvania și Ungaria .....</i>	115
Liliana Moldovan	<i>Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran .....</i>	116

Alexiu Tatu	<i>Arhivele Statului din Cluj în refugiu la Sibiu. Documente de arhivă .....</i>	117
Mariana S.Țăranu	<i>Degradarea sistemului de învățământ, mass- media și persecuțiile religioase din Moldova de la est de Prut în timpul primei ocupații sovietice (1940-1941) .....</i>	118
Rodica Braga	<i>Despre condiția femeii –scriitor .....</i>	119
C. George Săndulescu	<i>Atitudinea Noica .....</i>	120
	<i>Școala civilă de fete cu internat .....</i>	121

SCOL'A CIVILA DE FETE CU INTERNATU

A

„Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a
poporului romanu“ din Sibiu.

Monografie

de

S. A.

Cu siese ilustratiuni.

EDITIUNEA „CANCELARIEI NEGRUTIU.“

GHERLA

Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu

1887.

SCOL'A CIVILA DE FETE CU INTERNATU

A

„Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a
poporului romanu“ din Sibiu.

Monografie

de

S. A.

EDITIUNEA „CANCELARIEI NEGRUTIU“

G H E R L ' A

Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu

1887.

510242

MUTA
ASA

- IUL 2010

*Totu ce va incurge din vinderea acestei brosiure -- se va
adauge la fondulu scôlei de fete a Asociatiunei transilvane.*

Cancelari'a Negutiiu.

In 15 Septembrie nou 1886 s'a implinitu un'a din cele mai ardietőre dorintie ale poporului românescu din acésta monarchie. Prim'a scóla de fetitje de caracteru mai superioru s'a deschisu in ace'a di, „scóla civila de fete cuiinternatu“ a asociatiunei transilvane.

Comitetulu asociatiunei, asociatiunea in-s'asi, inteligenti'a româna, natiunea intréga au avutu puternice cuvinte de a se bucurá de acestu evenimentu, de a-lu inregistrá între cele de frunte in desvoltarea nóstra culturala.

Dupa multe si fatigióse greutáti, a càroru mai de aprópe indicare urméza la altu locu, asociatiunea nóstra in diu'a numita si-a vediutu incoronatu celu mai stralucitu opu ala binecuvéntatei sale activitati de 25 ani.

Multu si netagaduitu bine a făcutu asociatiunea prin nobil'a si pacénic'a ei munca de unu patrariu de secolu! Multe si frumóse suntu rezultatele dobândite de déns'a! Cà-ci o parte bunisióra din clas'a nóstra cultá de astadi este creatiunea asociatiunei transilvane; si totu asociatiunea transilvana a pusu si basa creării unei clase de midilocu, a càrei lipsa totu atátu de sémritóre erá mai inainte, cá si lips'a clasei culte! Stipendii pentru tinerimea studiósá, ajutóre pentru meseriasi, scoli subventionate, premii pentru incuragiarea activitáti literare si pentru trezirea gustului de munca pe tóte terenurile, pe cari unu poporu doritoriu de cultura trebue se le umble, — éta cum 'si intielege asociatiunea scopurile sale!

Se nu uitamu nici ace'a, cà între împregiurarile de fačia, asociatiunea transilvana este uniculu locu, care ne intrunesce pre toti, fára considerare la diferitele nuantiari ale vietii nóstre publice si soçiale. Toti Români

din tóte pàrtile tierii tóte aspiratiunile si vederile se unescu si cu poteri unite luera pentru ajungerea nobileloru scopuri ale asociatiunei, pre cari toti le imbraçosiéza si nimenia nu le combate. Tóte deosebiri de vederi si deprinderi disparu, cându e vorba de *asociatiunea transilvana*; ér' adunarile ei anuali suntu cele mai frumóse festivitati nationale, cari in dragoste si fratie unescu pe toti Români!

Mari suntu aceste merite si vrednice suntu se lege de inim'a fie-càrui Románu sórtea si prosperarea asociatiunei!

Dar' nici unulu din titlurile ei de glorie nu justifica atátu de maretiu numele ce si l'a datu, decátu institutulu, ce cu atâtea jertfe l'a infintiatu pentru crescerea fetitieloru nóstre, a fiióreloru mame române!

Cându asociatiunea transilvana s'a destinatatu pentru „*literatur'a româna si cultur'a poporului románu*“, si-a datu bine sém'a, care suntu cele mai ardietőre trebuintie ale némului nóstru, si dupa aceste si-a indreptatu lucrarea:

A vediutu mai ántáiu, cà pentru a poté satisfice multeloru recerintie, cari se impunu unui poporu de cultura, pentru a ne poté afirmá in viéti'a publica fačia cu celelalte neamuri, ce locuescu in acésta tíera, a trebuitu se ne creámu inainte de tóte o clasa de bãrbati cu cultura superióra, o clasa de bãrbati luminati si experti in tóte speciile de lucrare literara si científica.

A vediutu mai departe, cà prim'a si cea mai indispensabila conditiune unei vietii culturale, este bunastarea materiala. Dar' modulu de a aduná avere, cunoscutu parintiloru nostri, nu mai erá de ajunsu. Plugulu si sap'a nu eráu in stare a garantá natiunei unu excedentu de capitalu nationalu, din care

se potemu redică clădirea culturai năstre. Trebuiau deschise năue isvăre de venitu, mai bogate, mai rodităre si accesibile pentru mai multi. Asociatiunea a recunoscutu, că muncă sărgnităre si inteligenta ne garantăza aceste isvăre, că ea este o bogatie, totu atātu de pretioasă că si proprietatea. Dreptu ace'a pre lănga avitiă indeletnicire a plugaritului, ea a introdusu si a incuragiatu imbrașosiarea meseriiloru. Aceste au menirea se inainteze bunastarea năstra si se produca acelu excedentu de capitalu nationalu, pe care singuru numai se pōte intemeiă vietiă culturala.

Netagaduitu că mai potrivite căi pentru realizarea mariloru s'ale probleme, asociatiunea nu a potutu se afe! Dar' o societate de cultura, nu are menirea a produce numai, ce'a-ce numinu cultura. O clasa culta, superpusa că o patura straina pe masele brute ale unui poporu, nu garantăza, nu pōte garantă fericierea poporului. Din contra prea usioru ea pōte se fericișca pe cei pușini in contulu celoru multi, se introduce o casta privilegiata, care exploatăza masele in detrimentulu gloriei si a reputatiunii nationale.

De ace'a a produce cultura este numai o parte a problemei; cealalta totu atātu de importanta si totu atātu de diăcila este: *a respăndi cultur'a*, a o face accesibila pentru toti membrii natiunii.

„Asociatiunea transilvana” a intielesu acēta parte a problemei.

Dovada ingrigirea ei neintrerupta pentru scolile năstre si cea mai eclatanta dovada dintre tōte dovedile — scōl'a de fete din Sibiu!

Cine pōte mai cu succesu se respăndesca binefacerile culturii in publiculu celu mare alu natiunii decātu femeia? Cine pōte se dee culturii farmeculu celu mai ademenitoriu, indigenatulu celu mai veritabilu, cine pōte se-i dee vietiă, se o prefaca in carne si in sänge, se-i imprime nimbulu individualitatii nationale — mai bine...? Scolile de baieti si stipendiile de universitate ne dău barbati culti, luminati si folositori. Dar' de societate culta nu pōte fi vorb'a, căta vreme nu ne-amu ingrigitu de cultivarea femeii. De ace'a dīcu, că cea mai imperativa necesitate in vietiă năstra culturala a fostu unu institutu bine organizatu pentru crescerea femeii si de ace'a amu dīsu, că celu mai necontestabilu

dreptu la titlulu de societate pentru cultur'a poporului romănu si l'a cășigatu asociatiunea transilvana atunci, cāndu a datu natiunii unu astfelu de institutu.

Familiă este bas'a societatii, prin urmare o societate culta presupune familii culte. Sciutu este inse, că femeia imprima familiei caracterulu seu. Barbatulu pōte fi cătu de vrednicu, cătu de muncitoriu si inteligentu, vrednicia si inteligentiă lui fōrte pușina influentia va avé la elu acasa. Acasa este domeniulu femeii, individualitatea ei, gândirile si sēmtirile, idealurile, credintiele si aspiratiunile ei domnescu si suntu hotaritōre in preajm'a cășii, in familie, intre copilasii crescuti de dēns'a si in societatea, din care face parte! Si apoi totu femeia este elementulu, care in prim'a linie hotaresce sōrtea, viitoriulu societatii. Că-ci ea este crescatōrea copiiloru, prim'a si cea mai important'a plasmitōre a generatiuniloru viitōre.

Nu au pretentiunea, de a fi lucruri năue, cele insirate aici. Le scie si le recunōșce tōta lumea. Nimenea intre Romăni nu este, care se nu fie convinsu că societate culta si vietiă culturala, fāra femeii culte nu suntu cu pōtintia. Crescerea femeii este prin urmare pētr'a fundamentala a desvoltării năstre nationale si este totodata garantiă cea mai buna pentru viitoriulu nostru. Cātu de multu suntu petransi Romăni de aceste adeveruri, m'amu convinsu din bucuri'a generala, cu care a fostu intimpinata deschiderea scolii infintiate de asociatiunea transilvana si viiulu interesu, cu care publiculu nostru urmaresce sōrtea acestei scolii — acumu dejă, abiă unu anu de dīle dupa infintiarea ei.

Acestu interesu, acēta portare de grigie, m'a indemnatu si pe mine se ascultu onorificei provocari a marimosului editoriu alu acestei brosiuri si se punu in faci'a publiculu nostru romănescu o scurta descriere a caracterului, organizatiei si localitatiloru scolii, din cestiune, precumu si o scurta reprivire asupr'a datelor infintiarii ei.

* * *

Nu e vorba, si pāna acum'a s'au ingrigitu parinti Romăni de crescerea copileloru loru. In registrele scoliloru de fete, pe la institute private si in monastiri aflamu cu sutele numele copileloru romăne. Se potrivesc

inse educatiunea și instructiunea, pe care o primesc fetițele române în institutele străine de toate categoriile cu trebuințele noastre?

Nu dicu se fimu nerecunoscatori. Căta vreme n'amu avutu altu expedientu, amu dusu copii și copilele noastre la scoli străine, și mulți barbati vrednici și multe mame venerabile amu primitu din scolile străine.

Poporu tēneru, cumu suntemu, avemu se fimu recunoscatori scoliloru străine, cari ne-au introdusu și pe noi în viața culturală. Dar' tocmai pentru-că suntemu poporu tēneru, nu avemu timpu de pierdutu. Tocmai pentru-că numai de curēndu amu intratu în căța popóreloru europene, avemu se încordāmu potēriile neasemēnātu mai multu, pentru-că se nu remānemu inapoi ci se tiēnemu pasi egali cu popórele, a cărora trecutu a fostu mai fericitu decātu alu nostru.

Toti factorii, cari constituiescu viața culturală, trebue se ni-i formāmu asiā, că ei nu numai în extensiune, ci și în intensiune se produca rezultatele cele mai bune.

Intre acești factori primul și celu mai de capetenie locu 'lu ocupa *instructiunea publică*.

Popóre, cari se afla în culmea dezvoltării timpului presentu le vedemu aducāndu cele mai mari jertfe pentru promovarea instructiunii publice. Tóta lumea este convinsă, că dela îngrijirea și organizarea scoliloru depinde viitorulu omeniei.

Ei bine, dacă și popórele cele culte cugeta și facu astfelu, cu cătu mai multu suntemu noi datorți se facemu scól'a obiectu alu primei noastre preocupatiuni!

Și cum amu gisū mai susu, nu numai în extensiune, ci mai alesu în intensiune trebue se funcționeze bine aparatulu instructiunii noastre publice. Nu avemu se ne îngrijimū numai de ace'a, că tinerimea noastră se primēasca instructiune și educatiune în scóla, ci mai alesu trebue se portāmu de grije, că ce'a ce primēsce se fie la culmea perfectiunii posibile.

Acum'a ori ce se va dice despre scolile străine, unu lucru remāne mai pre susu de tóta indoial'a: *Nici odată o scóla străina nu este în stare se implinēasca educatiunea copilului românū, cu succesulu, care se póte acceptá dela scól'a romāna bine organizata!*

Se presupunemu, că în adevēru copii și copilele noastre primēscu în scolile străine o

crescere bună atâtu în ce'a-ce privesce dezvoltarea lorū intelectuala, cătu și cea morala. Cu toate aceste, chiar' și în casulu acest'a, care este celu mai favorabilu, creșterea străina 'și are pentru noi părțile s'ale rele:

În scolile străine nu se tiēne contu de firea noastră particulară romānescă, de individualitatea noastră natională, séu déca se tiēne contu, se tiēne în întielesulu celu reu, se luca din adinsu pentru suprimarea lorū.

Trecutul nostru, tradițiunile noastre, întrég'a bogăție a vieții sufletesci, idealurile cele mai scumpe ale poporului romānescu remāru necunoscute pentru tēnerulu crescutu în scoli străine. Elu ese în viața saturatu de lucruri, de idei și simpatii, pre care firea neaoșie și nealterată a Romānului nu le cunósce și nu le sēnte. 'Ti numera pe degete toate fazele, toate momentele mai însemnate din trecutul altoru popóre, ér' despre némulu seu propriu nu scie nici atât'a, cătu scie țieranulu dela câmpie din povēstire și cântecele audite dela bețrāni. Elu nu este în stare se-ti esprime corectū o frază se concēpa o idee în limb'a părintiloru sei, că-ci mereu este preocupatu si alteratu de limb'a în care și-a facutu creșterea.

Dela asemenea ómeni, cum se póte acceptá iubire, tragere de inimă și interesu pentru poporulu seu? — Déca elu nu a învėtiatu de micu se se însufletiesca pentru binele și prosperarea natiunii s'ale, că omu mare nici-odată nu va mai cunósce entuziasmulu nationalu și elu, ori cătu de îndemānatecu și onorabilu că omu privatu, că membru alu natiunii va deveni unu egoistū rece, care numai de interesele s'ale va portá grije. Cātu de dese suntū exemplele de felulu acest'a în societatea noastră!

Și încă e bine, déca se întēmpla numai atât'a! De multe-ori inse urmările suntū și mai rele. Onóre némului nostru, că nu suntū multi fii rataciti ai lui, cari l'au parasitu séu suntū chiar' în dușmanie cu elu. Ér' acei'a, cari suntū, au devenitu ce'a-ce suntū în urm'a creșterii greșite din scolile străine. Acestu capitolu tristū 'lu amintescū numai în trecātu, că-ci nu are locu în cadrulu acestei scrieri.

Pana aici amu presupusu, că e bună în senē creșterea, care o primēsce tinerimea noastră în scolile străine. Bună se fie, dar'

dupa-ce ea instrainéza pre copilu séu 'lu tiéne celu puçinu departe de limb'a, trecutul, firea si bogati'a sufletéscă a némului seu, pentru noi nu mai este buna. Că-ci cumu voimu se intemeiamu o societate culta românéscă cu ómeni crescuti ast'feliu? Cum voimu se le inspiramu interesu pentru cauzele unui poporu, pre care ei nu-lu cunoscú? Cum voimu, cá acesti'a se muncéscă si se sacrificé pentru némulu loru, a cărui lipsuri, neajunsuri si suferintie li suntu straine? Cumu voimu se seinsuffletéscă la audiulu margariteloru literaturii nóstre, a cărui motive nu le sémtu, ei — care in tineretie au gustatu numai conceptiuni crescuté pe altu terenu si in alte conditiuni?

Ast'feliu de ómeni, cari n'au sémțitu vibratiunile nealterate ale ininii românesci, cari nu-si cunoscú mai bine némulu loru propriu decâtú pe ori-care altu poporu din lume, nu suntu meniti se continue oper'a desvoltarii nóstre nationale, că-ci chiar si cu cele mai bune intentiuni, nu suntu in stare se o faca.

Fórte usioru se póte inse intémplá, că chiar' si caracterulu individualu suferé scaderile, cari resulta din crescerea in scoli straine. Căci greutatile, impuse de limb'a, pre care elu la inceputu nu o cunósce, in fórte multe casuri lips'a de bunavointia din partea crescatórilor si multe alte cauze 'lu potu aduce in paraginire, si in locu de educatiune morala, se póte intémplá, că decadenti'a morala se fie rezultatulu jertfeloru aduse de bietii parinti!

De tóte aceste perspective dureróse vomu scapá, séu celu puçinu vomu micșorá in modu esentialu posibilitatea loru, déca vomu dá tenerimei nóstre crescere românéscă in scoli românesci.

De aceste consideratiuni au fostu condusi barbati conducatori ai „associatiunei transilvane“, cându au decretatu infintiarea scolii de fete din Sibiu.

Si trebue se recunóschemu, că in impregiurarile actuale interesulu pentru crescerea genului femeescu trebuiá se primeze cestiunea crescerei tinerimei barbatesci.

Las', că scoli de baci de totu feliulu avemu mai multe si că togmai fetele nóstre au fostu silite se-si urmeze cursulu scolaru mai fara exceptiune totu la scoli straine. Las', că tocmai femeile române au fostu pana

acuma crescute mai numai in idei straine si aprópe cu deseversire au fostu lasate in necunoscintia in ceea-ce privesce limb'a, literatur'a, istori'a, traditiunile, ba chiar' si extinderea teritoriala a poporulu românescu. Las', că in viéti'a practica intémnimu femei române, cu deosebire in părțile mai expuse, cari nu suntu in stare se exprime nici cele maifu ndamentale notiuni din sfer'a loru de activitate in dulcea limba românéscă. Las', că in fórte multe casuri deosebirea culturala intre femeia si barbatu este prea mare, prea nenaturala — tóte consideratiunile aici insirate suntu momentóse si singure ele ar' fi in stare se justifice silintiele, ce si le-a datu asociatiunea pâna a infintiatu scól'a s'a, dar' tóte aceste suntu numai lucruri secundare, déca considerámu, ceea ce am amintitu la inceputu, că femeia cá mama si cá soçia este primulu factoru alu vietii culturale; ea mai alesu alcatuesce societatea culta, ea este celu mai puternicu si mai eficace elementu respânditoriu alu culturei si crescându-si copii ea pune bas'a viitorulu natiunei.

Dar' pentru cá femeia se póta implini această grandiósa misiune, pentru cá ea se póta fi in societate, ceea ce sórtea a merit'o se fie, trebue se fie partasie de educatiunea convenita.

Educatiunea femeiei este datorint'a primordiala a unui poporu aspiratoriu de cultura. „A educá o fata este a educá famili'a si prin urmare societatea, fiindu că bas'a societati este famili'a, a carei armonie este femeia. A cresce o fata este oper'a cea mai insemnata si mai nobila.“*)

Modulu de educatiune a feteloru nóstre usatu pana acumu, adeca crescerea in institute straine, nu a fostu celu mai perfectu, ba dupa cum amu vediutu mai susu, in multe privintie a fostu stricatiosu.

Din tóte punctele de vedere, cea mai buna crescere numai scolile românesci o potu dá feteloru române.

Petransu de acestu adeveru comitetulu asociatiunei transilvane in raportulu seu catra adunarea generala din Brasiovu in 29. Augustu propune infintiarea scolii de fete cu urmatóarele cuvinte:

*) I. C. Dragescu „*Maternologi'a*.“ (Constanti'a 1881) pag. 10.

„Pentru cultivarea secului barbatescu avem, desi nu multe, totusi câteva institute mai inalte, avem stipendii si ajutoare pentru diferite specialitati, dar n'avemu inca nici unu institutu pentru cultivarea secului femeescu. Fetele de parinti tierani in conditii mai bune, cari asemenea fratiloru lor ar voi se urmeze unu cursu de invetiatura mai inalta, alaturea cu fetele clasei mai culte ale societatii noastre, voindu a se redica in cultura loru preste nivelulu generalu, trebe se cerceze scole publice seu institute private straine. In multe din aceste voru fi invetiandu ceva de folosu, in altele suntu inse numai exploatate in privinta materiala seu servescu proselitismului de diferite colori ca obiectu de incercari pagubitore. Chiar si in scoli straine, conduse de persoane conscientiose si seriose si unde dar fetele nostre voru invetiá ceva folositoru, a buna séma unu lucru nu lu invetia de locu seu forte superficialu, adeca: a se sém-ti cá fiecare fibra din totu trupulu si din totu sufletulu cá o parte din multu incercatulu si multu ispititulu intregu, numitu poporulu român. Mari si multe au fostu scaderile, ce au resultat pentru Románi din neingrigirea de o cultura mai temeinica a secului femeescu si cu tempulu, cu cátu lumea giurulu nostru progreséza mai multu, cu atátu din mai mari si mai pagubitore voru deveni acele scaderi. Este dar' prea la tempulu seu, cá se cugetamu mai seriosu la o cultura mai intensiva a secului femeescu, cá ast'feliu fetele de adi, mamele de máne, petrunse de insemnatarea inaltei misiuni, ce au de a implini cá cetatiene ale statulu si cá Románe, se devina adeverate preotese ale sanctuarului incredintiatu loru si se aiba la indemána si mijlocele intelectuale pentru a poté implini sacr'a loru misiune . . .”*)

Pentru a dá parintiloru románi ocaziune de a impartasi pe ficele loru de cea mai buna crescere posibila, pentru a feri pe fetele románe de multele pericole nationale si etice ale instituteloru straine, s'a infintiatu scól'a de fete din Sibiu

Nu e vorba, acestu institutu cu tempulu nu va fi deajunsu pentru unu poporu de trei milióne. Dupa cum dice binemeritatu primu

secretariu alu „Asociatiunei transilvane,” veneratulu nostru G. Baritiu,*) scól'a de fete a asociatiunei este a se privi numai cá unu inceputu facutu intr'o directie buna. Trebuintele viitorulu voru mai creá si alte institute, ér' pâna atunci celu din Sibiu va implini lipsele cele mai sém-tite si va cresce unu numeru de femei zelóse, cari voru respândi dorulu de crescere si cultura románésca in tóte pârtile.

Ce se tiene de organizarea si conducerea scolii, cari ne preocupa, avem se observámu urmatórele:

Pentru a satisface recerintieloru impuse de legile si ordinatiunile statulu, scól'a de fete a asociatiunei s'a organizatu dupa modelulu celor sustienute de statu. Ea se tiene de categori'a scoliloru asiá numite *civile*, in care se primescu eleve, cari au trecut cursulu de 4 ani a scolii elementare seu primare. Planulu de invetiamentu este acelu usitatu si in scolile de statu, dupa cum de sine se intielege cu convenita consideratiune la limb'a románésca.

A intrá aici in detaiurile planulu de instructiune, credu cá nu ar' fi la locu, de vreme ce acel'a s'a publicatu in mai multe rânduri, parte in brosiura separata, parte in „Transilvani'a” precum si in programulu anualu alu scolii.

Accentuezu aici numai atát'a, cá limbiloru moderne li s'a lasatu importantia convenita intr'unu institutu de fete.

Limb'a magiara se propune in tóta extensiunea prescisa de lege. Asemenea si limb'a germana si cá studiu facultativu si cea franceza se cultiva cu ingrigire; si printr'unu metodu practicu si prin exercitii de conversatiune se dá tóta silinti'a cá elevele se si le insusiésca ast'feliu, cá se póta vorbi intr'ênsele.

Dupa rezultatele primulu anu, potemu sperá, cá se va ajunge si acestu scopu si prin urmare nu voru mai avé locu temerile parintiloru, cari 'si ducu fetele la scoli straine, pentru cá se invetie limbi.

Pe lângu scól'a, de forte mare importantia este internatulu impreunatu cu scól'a. Aici elevele venite din locuri straine suntu adăpostite in localitati spatióse construite con-

*) »Transilvani'a« 1883. pag. 120.

*) »Transilvani'a« 1887. pag. 9—11.

formu tuturor regulilor pedagogice și igienice și stau sub îngrijirea cea mai conștientă a valoroșei directoare și a guvernatorilor, sub a caror conducere este pus internatul. În privința acestă, nu cred, că se va afla parinte, care se nu fie multămătu cu localul, ordinea și disciplina, precum și cu întreținerea copiilor.

Sengur'a obiecțiune, ce s'a făcut din unele părți este, că tacs'a de internat în raportu cu starea noastră materială este ceva căm mare. Nu cercetez întru câtu este fondată acestă obiecțiune, lasu la o parte împrejurarea, că puține familii și căși private, caror'a se pôte incredință fara grigie supraveghierea copiilor, le voru primă în pensiune cu preturi mai mici; concedu că dă, este căm scumpa întreținerea din internatul școlii asociației. Se nu uităm înse unu lucru. Asociațiunea a sacrificat și va mai sacrifică înca multu pentru înființarea și susținerea aceste școlii, pentru creșterea fetelor române.

Cred, că este echitabil de a acceptă, că deca asociațiunea nu a crutiatu jertfele, cu atât mai puțin le voru crutiă parinții, cându este vorb'a de creșterea copiilor române.

Și apoi preturile de internat nu sunt făcute pentru veci. Depinde dela numărul elevilor, dela spriginul publicului, că ele se pôte fi reduse. Atât'a va crede ori și cine, că „Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultură a poporului român” nu va exploată pe publicul seu, ci va face toate înlesnirile posibile.

Numele persoanelor, cari conduc și fac instrucțiunea la institutul asociației înca s'au publicat în mai multe rânduri și le presupun știute de onorații cetitori.

Directorul Dr. D. P. Barcianu, bine meritatul fostu alu doilea secretariu alu asociației, unu barbatu zelos, muncitor și eminent om de școlă, garantăza pe deplin direcțiunea, în care este condus institutul. Ar' fi de dorit, că se-lu vedem multă vreme în fruntea institutului!

Director'a internatului Baronés'a Elen'a Popu, o dama cu anima nobilă și cultura superioară, care din iubire și devotamentu s'a consacrat grelei misiuni de a substitui pe maicele copiilor, în anul primu alu activi-

tății s'ale a documentat, că alege mai potrivită decât în persoan'a D-S'ale nu s'ar' fi potutu face.

Că profesori, profesora și guvernante s'au ales și angajați cele mai apte persoane, din câte au concurat, profesorii în specialu totu cu pregătire academică.

Instrucțiunea musicală se afla parte în mâinile, parte sub conducerea recunoscutului maestru, a dlui profesor G. Dim'a dela institutul Andreanu din Sibiu.

M'amu încercat* întru câtu mi-a fostu posibilu, se aretu scopulu, în vederea carui'a s'a înființat școl'a de fete a asociației transilvane precum și caracterulu ce i-s'a dat și mâinile caror'a este concredita.

Acumu, cându ea a începutu a s'a activitate și preste curându va începe a-si reversă binefacerea s'ale asupr'a societății române din această monarhie, totu Românulu de anima se va simți datoriu cu recunoștința față cu valoroș'a corporațiune, care a înființat'o și o susține.

Er' deca ne dăm sém'a de multe dificultăți, cari au premersu deschiderii ei și apreciamu modulu, cum asociațiunea și comitetulu ei au cumpenit și au studiatu fie-care pasu făcutu în această privință, atunci sentimentulu nostru de recunoștință se potentează.

Cred prin urmare, că facu cetitorului unu serviciu, deca lasu se urmeze aicea datele mai importante relative la înființarea institutului de fete din Sibiu:

Adunarea generală din 1882, ținută la Deesiu a votat 20.000 fl. pentru acuirea unei căși în Sibiu pe sém'a asociației transilvane. În Decembrie alu aceluși anu comitetulu asociației, însărcinat cu împlinirea concludului de mai sus, a cumpertu deja realitatea din strad'a morii nr. 8, consistătoare dintr'o casă cu mai multe apartamente asediate pe unu areal spațios și luminos, situat în locul cel mai potrivit în centrul orașului. Această realitate a fostu cumpertă cu 27.500 fl., cu 7.500 fl. mai mult decâtu a votat adunarea generală. Indemnarea pentru sum'a trecută preste preliminaru s'a datu de către adunarea generală din Brașov.

Avându această realitate, comitetulu asociației numai de câtu s'a gândit în totă

seriositatea la cladirea unui edificiu de școală. La 25 Aprilie 1883 elu exmite o comisiune, care se studieze cestiunea și se raporteze, în ce modu s'ar' poté folosi mai potrivitv realitatea cumperata pentru instalarea unei școli — în prim'a linie de fete.

La 10 Iulie 1883 d. profesorul Ioanu Popescu, că raportoru alu comisiunei aréta, că parerea acestui'a este, că ar' trebui sè se cladésca în frontulu curtii de catra parculu orasiului unu edificiu nou, în care sè se instaleze o școlá superióra de fete cu internatu. Spesele cladirii, dupa parerea comisiunei s'ar' poté acoperi din fondulu pentru infintiarea unei academii române de drepturi, care se administrá de asociatiune și ajunsese la sum'a de 20.000 fl. v. a. Comitetulu intra în vederile comisiunei și hotaresce a propune adunarei generale procsime convertirea numitulu fondu pentru cladiria școlii propuse, ér' membru comisiunei d. B. P. de Harsianu, declinându dela sine responsabilitatea pentru acésta hotarire, insinua votu separatu și se declara pentru sustinerea intacta a fondulu academiei de drepturi.

Venindu cestiunea inaintea adunarei generale din Brasiovu, la 31 Augustu 1883, la propunerea d. V. Babesiu, acésta hotaresce contopirea fondulu academiei cu fondulu asociatiunei și din fondulu ecumulatu votéza 30.000 fl. v. a. pentru cladiria unui edificiu de școlá.

Adunarea generala din Brasiovu, cându a decretatu fusionarea fondulu academiei de drepturi, n'a facutu altu-cev'a, decâtu a tîenutu contu de impregiurarile actuale. Astadi nimenia nu se póte cugetá seriosu la infintiarea unei academii române de drepturi în Transilvani'a. Abstragîndu chiar', că legile fundamentali ale statulu nu ar' permite asemenea lucru, sustinerea unei academii ar' reclamá capitaluri mari precându fondulu academiei în mai multu de 20 ani abia ajunsese la sum'a de 200.000 fl. v. a. cari nici pentru unu budgetu anualu nu ar' fi de ajunsu.

De altmentrelea nici aderentii infintiarei academiei de drepturi n'au se fie nemultiemiti. Fondulu respectivu nu este pierdutu, ci numai fusionatu în averea asociatiunei. Déca cândv'a alte impregiurari mai bune ne voru apropiá de realisarea acestei intentiuni frumóse, o sè se regásésca și fondulu academiei.

Pâna atunci cu puçinu optimismu potemu spe:á, că va realisá și asociatiunea cele 20.000 fl. împreuna cu interesele lor.

Pe bas'a hotaririi adunarei generale din Brasiovu, comitetulu asociatiunei esmite la 18 Septemvrie 1883 o comisiune compusa din domnii bar. Ursu, P. Cosma, Ioanu Popescu, Visarionu Romanu și Eugenu Brote, care se studieze cestiunea și se raporteze, cum are sè se puna în lucrare conclusulu adunarei generale.

Urméza apoi unu lungu siru de pertractari cu magistratulu orasiului, cu oficiulu comitatensu și cu ministerile de finantie și justitie, a caroru scopu erá de a obtiné permisiunea sè se delature zidulu și redicatur'a de paméntu, cari tiermurescu curtea asociatiunei de catra parculu orasiului. Aici unde se afla zidulu acest'a, erá intentiunea de a redicá noulu edificiu. Tóte siliintiele comitetulu au remasu zadarnice, permisiunea dorita nu s'a datu și zidulu și redicatur'a, nisce re-masitie ruinate, medievale, cari nici frumóse, nici de vr'unu folosu nu suntu, au remasu pâna în diu'a de astadi.

Intr'aceea comitetulu insarcinase pe architectulu Eder din Sibiiu se faca o schitia, dupa care aveá sè se faca planulu definitivu de cladirie.

La 27 Iunie 1884 schiti'a este gat'a și comitetulu hotaresce, că dupa dèns'a sè se faca planulu detaiatu. Totu în ace'asi di se insarcinéza domnii bar. Ursu, Ioanu Russu, Ioanu Popescu, Dr. Harionu Puscariu și Dr. D. P. Barcianu, că se faca unu proiectu de organizare alu școlii.

La 7 Augustu 1884 d. Eugenu Brote, raportéza, că planulu de cladirie este gat'a. Dupa acest'a edificiu celu nou este a se cladí în curte cu incaperi pentru o școlá cu 8 clase, internatu și celelalte incaperi trebuintiése. Spesele preliminate eráu de 57.348 fl. 19 cr. În dimensiunile, cari s'au aflatu necesare a se dá edificiuului, cele 30.000 votate pentru cladirie de catra adunarea generala din Brasiovu, s'au gasitu insuficiente. D. E. Brote, că raportoru alu comisiunei de cladirie, în numele acestei'a propune mai departe, că plusulu de 27.348 fl. 19 cr. sè se realizeze în modulu urmatoriu: 10.000 fl. sè se mai dee din fondulu asociatiunei, ér' restulu sè se iá imprumutu séu dela asociatiune, séu

dintr'altu locu si sè se restituie cu tempulu din rezultatulu unei colecte, ce are sè se faca in publicu.

Dupa lungi debateri in dōue siedintie consecutive, comitetulu primesce propunerile comisiunei si la 17 Augustu 1884 raportéza adunarei generale din Orastie in sensulu acest'a.

Adunarea generala inca intra in vederile comitetului, mai votéza 10.000 fl. din fondulu asociatiunei si incuviintéza toti pasii facuti de comitetu.

La 3 Septemvrie 1884, comitetulu hotarése a se publicá unu apelu catra publiculu românú pentru facerea de colecte in folosulu scolii. Colectele s'au facutu, dar' dorere nu au produsu rezultatulu doritu.*)

De si in adunarea generala din Orestie se pareáu déjà tōte pregatite, comitetulu a continuatu a studiá cestiunea. Ivinduse necesitatea, de a se modificá planulu acceptatu, dupa mai multe pertractari urmate cu architectii Maetz din Sibiu si Mazzuchi din Blasiu, cari inca facusera unele planuri, la 9 Octomvrie 1884 comitetulu hotarése a eserie concursu publicu pentru facerea planului, in care aveá sè se tiena contu de experientiele facute

La 3 Decemvrie 1884 stáu 9 planuri la dispositi'a comitetului, cari se expunu in biroulu asociatiunei examinarei publice si se supunu unei studiaru minutiose din partea comitetului, care recuira si ajutoriulu câtorv'a barbati de specialitate straini.

Dupa lungi debateri si consultari la 3 Decemvrie 1884 comitetulu se vede necesitatu a nu poté primí nici unulu din planurile intrate la concursu, càci de si mai multe din ele eráu lucrute cu talentu si cunoscentia de cauza, totusi fara nici o scadere nu erá nici unulu.

Comitetulu inse voiá sè se satisfacá totorur recerintielorur unui edificiu corespundietoriu si spre acestu sférsitu incredintéza pe architectulu Maetz cá dupa inviatiunile comitetului respective a expertiloru consultati se faca unu planu nou, corespundietoriu din tōte punctele de vedere.

In urma la 5 Martie 1885 planulu architectului Maetz este gat'a si aprobatu de

*) Pana in Iunie 1887 abiá s'au adunatu 7798 fl. 38 cr.; in obligatiuni 200 fl.; in libele de depuneri 932 fl. 43 cr.

comitetulu asociatiunei, ér' numitulu architectu iá in intreprindere zidirea edificului pentru pretiulu statoritu cu 59.700 fl. v. a.

Scurta vreme dupa ace'a cladirea se incepe si la adunarea generala din Gherl'a in 29 Augustu 1885, comitetulu póte raportá, cá edificiuulu este pusu sub coperisiu.

Cu supraveghiarea cladirei comitetulu insarcinéza cá barbatu de incedere pe neobositulu seu membru bar. Ursu, ér' cá barbatu de specialitate pe architectulu Müss. Implinimu numai unu actu de datorintia, déca amintimu aici cá acesti vrednici barbati au satisfacutu pe deplinu sarcinei primite. Cu deosebire dlu bar. Ursu a desvoltatu in intregu decursulu cladirii unu zel' neobositu si unu interesu caldurosu, pentru care si-a asiguratú pentru totu-de-a-un'a multiemit'a natiunei recunoscatóre. De si betránu si ingreunatu cu multe afaceri, acestu valorosu barbatu dí de dí a supraveghiatu lucrarea, staruindu cá tōte sè se faca precisu si cum se cade.

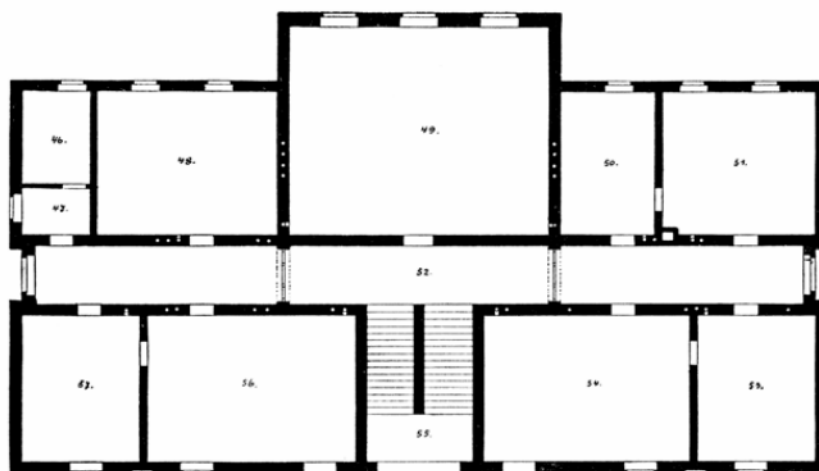
Ce a mai urmatu este de mai puçinu interesu. In vér'a anului 1886 cladirea a fostu terminata si provediuta cu cele trebuintiose, ast'felu cá in urma dupa atâtea silintie, dupa atát'a activitate plina de zelú si abnegatiune, s'a potutu deschide scól'a.

Inca la 11 Maiu 1885 'si presentase si comisiunea pentru organisare proiectulu seu. In acésta privintia amu amintitu deja, cá scól'a asociatiunei s'a organisatu cá scóla civila analogu scoliloru civile sustienute de statu.

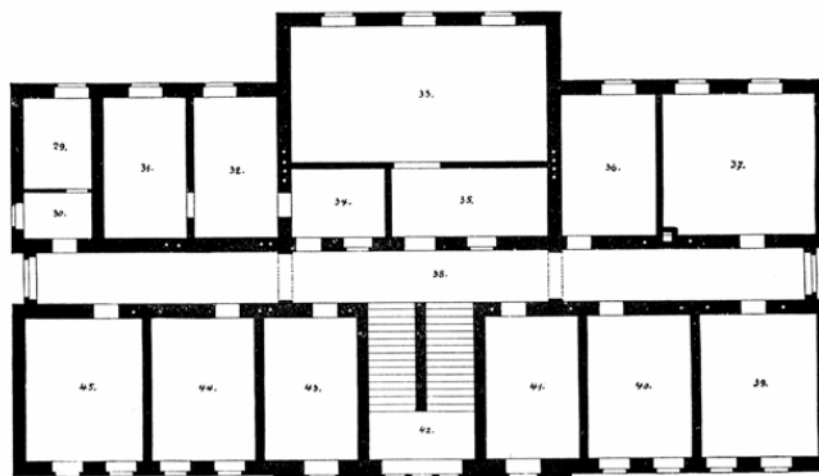
Mai amintimu aici, cá totu in cladirea asociatiunii s'a stabilitu si scól'a elementara de fete sustiénuta de „Reuniunea femeiloru române“ din Sibiu, precumu si ace'a, cá in internatulu asociatiunii se primescu si eleve dela scól'a reuniunei. Acést'a din urma este pusa totu sub conducerea directorului scolii civile, ast'felu cá elevele trecându dintr'o scóla intr'alt'a suntú tiénute totu intr'o atmosfera, totu intr'o directiune si acel'a-si sistemu de crescere, inceputu in scól'a elementara, se continua numai si se duce in deplinire in scól'a asociatiunei. Potemu díce, cá ambele scolii, desí sustiénute de dōue corporatiuni, forméza numai unu intregu bine sistemisatu si bine condusu.

Scól'a „Reuniunei femeiloru române“ din Sibiu s'a deschisu la 1 Novembre 1883 si

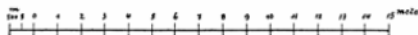
ȘCOLA CIVILĂ DE FETE CU INTERNATU A ASOCIATIUNEI TRANSILVANE.

Positiunea internă a etajului II.

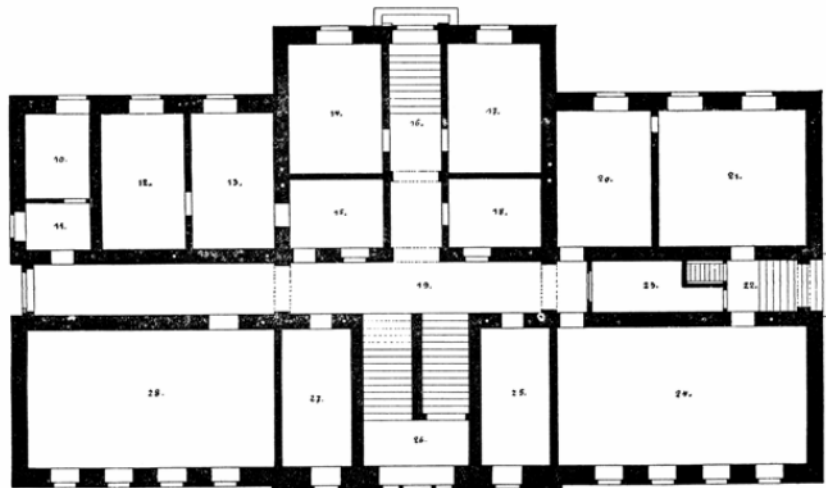

1:200

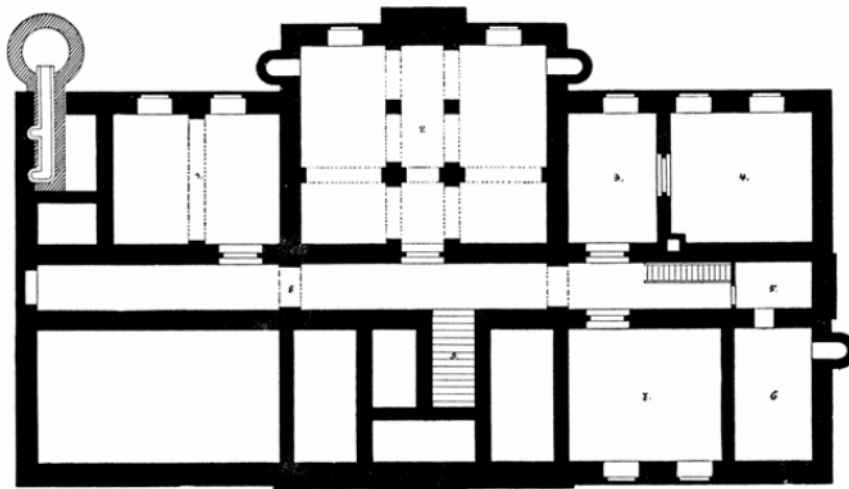

Positiunea internă a etajului I.

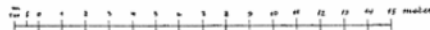
ȘCOALA CIVILA DE FETE CU INTERNATU A ASOCIATIUNEI TRANSILVANE.

Positiunea interna a localitatilor suterane.

f 2000

Positiunea interna a parterului.

premergătoare a scolii asociațiunii a făcutu acestei din urma servicii atât de bune intru pregătirea terenului, încâtu ar' fi necompleta scrierea acést'a, déca nu i-amu recunósce aici meritele.

Cu o staruintia, care merita admiratiunea nóstra, damele române din Sibiu, constituite in reuniune abia dela 1881, au lucrato, au adunatu si chivernisitu, încâtu dupa doi ani de activitate 'si vedu realizata intin'a loru dorintia, de a poté dá copileloru române crescere románésca in scól'a loru proprie.

Barbati cá Dr. Barcianu, Dr. Crisianu, I. Slavici si M. Voileanu primescu insarcinarea de a face aprópe gratuitu instructiunea la scól'a reuniunei femeiloru române, a cărei directiune este incredintiata d.-rei Eleonora Tanasescu astadi dn'a Slavici absolventa a reuniutei scóle normale dela asilulu Elen'a Dómna din Bucuresci.

Cu aceste poteri didactice scól'a reuniunei progreséza si se maresce treptatu, astufeliu, cá in anulu 1885/6 ea functionéza cu 7 clase.

Deschidéndu-se apoi scól'a civila a asociatiunii, elevele din clasele superióre ale scolii reuniunei trecu in clasele corespunditóre ale celei dintâiu si facu dejá in anulu primu alu existintiei sale posibila functionarea acesteia in tóte 4 clasele.

Si in acésta privintia suntu mari meritele reuniunei femeiloru române fácia cu scól'a asociatiunii, dara mai mari suntu déca, consideramu, cá din initiativ'a ei, sub auspiciile profesoriloru angagiati de dên's'a, s'a creatu o directiune scolara, unu publicu de eleve deprinse a gândi si a invetiá románésce, cari au redusu fórté multu greutatile inceputului pentru tinerii profesori angagiati de asociatiune.

Déca acesti din urma nu ar' fi primitu cleve dela scól'a reuniunei, ci numai din scolii straine, germane si magiare, ar' fi avutu a se luptá in primii ani cu greutati imense.

* * *

Mai restéza se dámu o scurta descriere a localitatiloru institutului nostru, pentru-cá onoratii cetitori se aiba la olalta tóte datele relative la dên'sulu.

Posposulu edificiu, situatu in midjuloceulu curtii pe o basa de 40 m. lungime si 17 m.

latíme constá din localitatile suterane, parterre si 2 etagiuri.

Exteriorulu este tiénutu in stilu solidu, care fára a fi prea încárcatu corespunde pe deplinu postulatelor estetice si face impresiunea cea mai placuta. Façiad'a principala, dupa-cum se vede din ilustratiunile imprimate in brosiur'a de fácia, este cea dinp arta de cátra parculu orasiului. Atátu in partea acést'a, cátu si in partea de cátra curte (ocolu) suntu asiediate portaluri pentru intrare, respective esire in gradin'a institutului, care cuprinde loculu diutre noulu edificiu si zidulu diinspre parculu orasiului. Afara de aceste dóne mai este o intrare separata pentru personalulu bucatariei in latreua de cátra palatulu comitatului.

In localitatile suterane se afla pivnit'a pentru legumi, magazinulu de victualii, ghe-tiariulu, spalatórea rufelor si camerile pentru lemne si carbuni.

In parterre se afla cancelari'a directiunei (14*), sal'a de convorbiri si biblioteca (17), refectorulu (24), infirmeri'a (8, 9), sal'a de gimnastica (28), dóne odai pentru guvernante (27, 25), dóne odai pentru servitori (15, 18), odaia de scalda (20) si bucatari'a (21). Dupa cumu amu amintitu, bucatari'a are intrare separata si nu comunica decátu cu refectorulu. Ast'feliu personalulu bucatariei nu vine nicicându in atingere cu celelalte localitati, cari in modulu acest'a suntu scutite si de mirosulu de bucate.

In etagiulu I se afla locuinti'a directórei internatului (31, 32, 34), sal'a de recreatie (33), garderob'a (35), ér' celelalte 8 incaperi suntu sali de prelegeri si meditatiune (36, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 45).

In etagiulu II se afla sal'a de examene, care preste anu se folosesc cá sala de desennu si musica (49) si dormitórele (48, 50, 51, 53, 54, 56, 57). Coridorulu cátu tiéne lungimea dormitóreloru servesc cá locu pentru dulapurile de garderoba a elevelor interne.

Localitatile, in cari petrecu elevele se incaldiescu si ventiléza dupa sistemulu *Maidinger* asiá, cá aerulu se curatia si prenoescu in continuu, fára a se poté nasce vre-odata curentu, séu, si mai puçinu, aeru stricatu.

*) Numerii din parantesa indica situatiunea respectivei incaperi pe planurile alaturate.

510242

În dormitoare este normat pentru fie-care eleva $2\frac{1}{2}$ metri cubici de aer,  r' in infermerie 3 metri cubici pentru fie-care.

At t'a despre localitate. Impartirea spatiului este c tu se p te de practica,  r' esecutarea tehnica si arhitectonica a cladirii servese spre lauda valorosului arhitectu d. Maetz.

Eventualitatea, pe care din t ta inim'a o dorim, c  adeca cu timpul acésta cladire va fi prea strimta pentru scopurile scolii, inca este prevediuta. Edificiul celu vechiu, situatu in frontulu de catra strad'a morii s'a renovatu si adoptatu totu prin arhitectulu Maetz anume spre acestu scopu. Astadi este inchiariatu, dar' la casu de lipsa usioru se p te arangia c  parte a edificii de scóla, prefac ndu-se incaperile lui in dormitoare, musee etc.

Ce se tiene de arangiamentu internu, elu este intocmitu dupa t te recerintiele pedagogice si igienice.

In salile de prelegeri siedu elevele pe banci automate, care permitu siedere comoda si miscare libera, f ra a strimtor  trupulu s u a-lu aduce in positii nenaturale si vatematore desvoltarei. In paturi se afla saltele pe coarde, destulu de moi pentru a nu fi incomode, dar' aerose si usiore, astufeliu c 

transpiratiunea trupulu nu e impededata si nu se p te nasce caldura prea mare, care p te deveni cauza de morbu.

Aparatele si mijlocele de invetiamentu suntu cele mai bune si mai practice. Ordiuea, curatien'a si disciplin'a suntu pazite cu scrupulositate,  r' supraveghiarea elevorulu, f ra pedanterie s u strictetia preste mesura nici in familie nu p te fi mai conscientiosa. Cu unu cuv ntu nu vatemamu adeverulu, déca sustienemu c  institutul asociatiunei in tóte privintiele este corespundietoriu timpulu modernu, si nu credemu se fie intrecutu de altu institutu de s m'a lui din tiér'a acést'a.

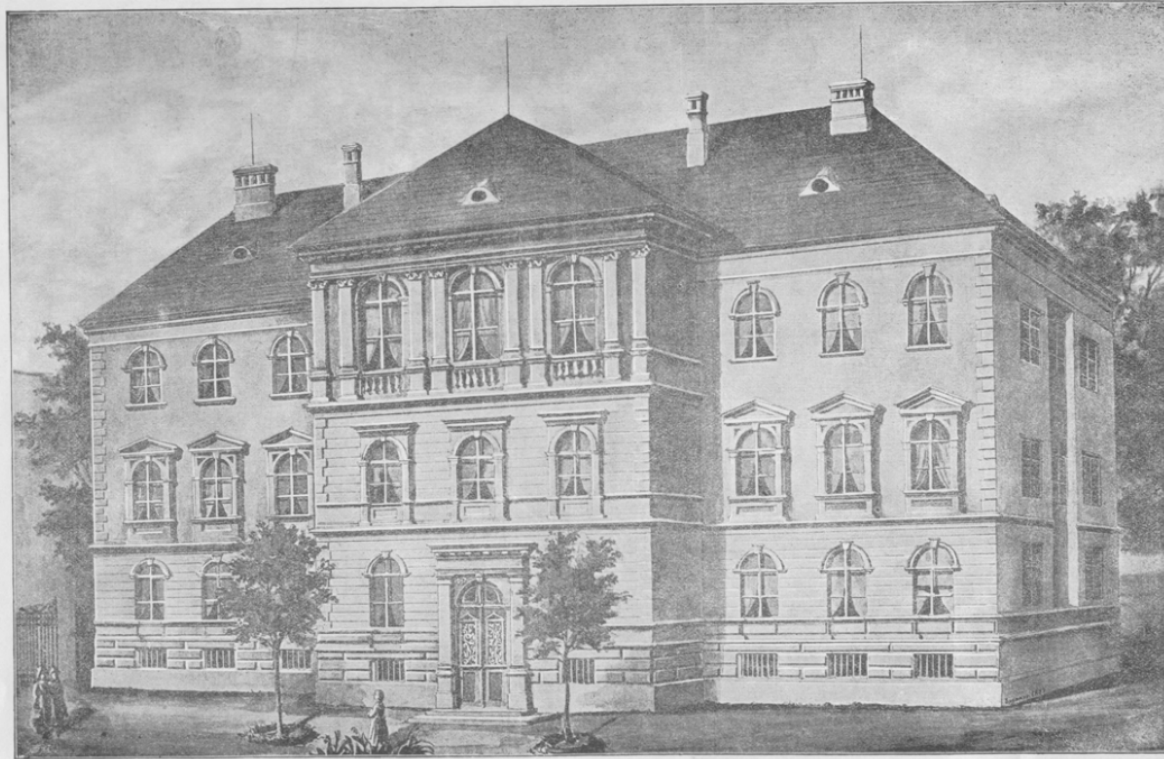
Multe jertfe, multa munca si multa grigia a costatu intemeierea acestui institutu. Astadi elu este gat'a si cu satisfactiune p te privi asociatiunea transilvana inapoi spre trecutu si inainte spre viitoriu. C -ci prin lucrarea s'a a d ruitu natiunei rom ne unu giuvaeru, pentru care generatiunile viitoare o voru binecuv nt . Ast'feliu intieleg ndu-si asociatiunea scopurile s'ale, viitorulu ei este garantatu. C -ci elevele institutulu ei, fitorele mame rom ne voru duce cu sene in tóte straturile societatii sentimentulu de recunoscintia, voru resp ndi iubirea si devotamentulu fa ia cu acésta institutiune nobila si nationala si voru spori numerulu aderentiloru ei din anu in anu!

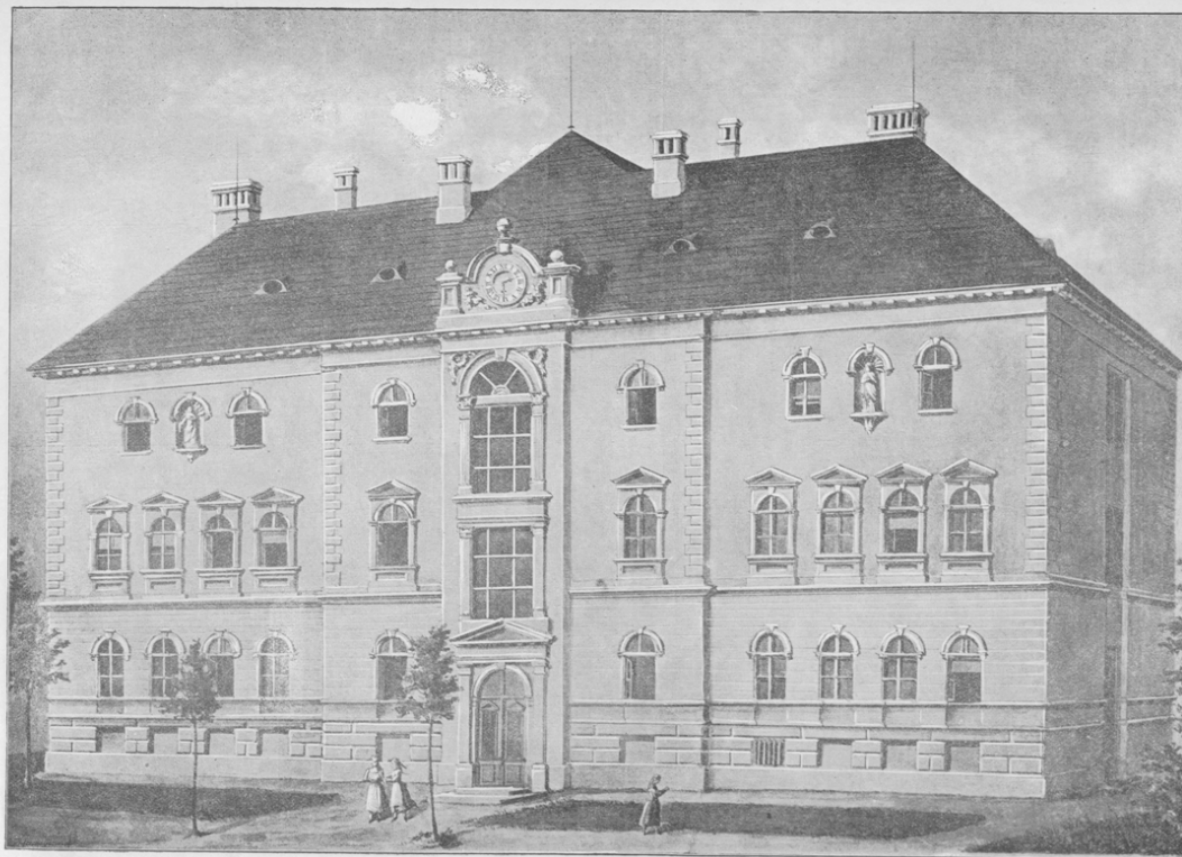
Totu ce va incurge din vinderea acestei brosiure -- se va adauge la fondulu scólei de fete a Asociatiunei transilvane.

142

SCOL'A CIVILA DE FETE CU INTERNATU
redicata in Sibiu prin Asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român.
— Façiad'a de catre curte (scolu). —

SCOLA CIVILA DE FETE CU INTERNATU
redicata in Sibiu prin Asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român.
— Faciad'a de catre parculu orasiului. —

Lucrări de reabilitare exterioară a clădirii în vara-toamna anului 2010. (fațada dinspre parc)

Lucrări de reabilitare exterioară a clădirii în vara-toamna anului 2010.
(fațada dinspre strada Andrei Șaguna)